

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเรื่อง การใช้สารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษานิพนธ์ปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ สาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ผู้วิจัยได้รวบรวมวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในหัวข้อต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การใช้สารสนเทศ
2. ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศ
3. ฐานข้อมูล
4. แหล่งสารสนเทศ
5. แหล่งสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์
6. ปัญหาการใช้สารสนเทศ
7. สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การใช้สารสนเทศ

1.1 ความหมายของการใช้สารสนเทศ

การใช้สารสนเทศ เป็นแนวคิดที่ศึกษาวิจัยกันมากในหลายสาขาวิชา แต่ไม่มีการให้คำจำกัดความชัดเจน นักวิชาการยังอธิบายแนวคิดนี้แตกต่างกันไป (Taylor 1968: pp. 178-194 อ้างถึงใน อารีย์ ชื่นวัฒนา, 2555 น. 6-11) ได้เสนอแนวคิดว่า “ความต้องการสารสนเทศไม่ว่าจะเป็นประเภทใดก็ตามมิได้มีเพียงระดับเดียว เพราะความต้องการสารสนเทศเป็นภาวะหรือสภาพจิตซึ่งซับซ้อนเช่นเดียวกับความต้องการของมนุษย์ในด้านต่าง ๆ ซึ่งเทเลอร์ได้นำแนวคิดทางด้านจิตวิทยามาประยุกต์เพื่อทำความเข้าใจกับความต้องการสารสนเทศให้มากขึ้น โดยมีหลักการสำคัญ คือ การที่ผู้ใช้แสดงความจำนงกับผู้ให้บริการ หรือเข้ามาใช้ระบบค้นคืนสารสนเทศนั้นเป็นการสะท้อนความต้องการสารสนเทศที่ได้ผ่านกระบวนการทางจิตวิทยาจึงทำให้ข้อคำถาม (Expressed need) อาจแตกต่างจากความต้องการสารสนเทศที่แท้จริง ในการศึกษาสภาพแวดล้อมของการใช้สารสนเทศ Information Use Environment: IUE (Taylor 1991: pp. 217-251 อ้างถึงใน อารีย์ ชื่นวัฒนา, 2555 น. 14-10) ให้ความสำคัญกับความต้องการสารสนเทศในสถานการณ์

เฉพาะตัวของผู้ใช้ ซึ่งเทคโนโลยีมีความเห็นว่า การเลือกสารสนเทศของผู้ใช้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับเนื้อหาวิชาเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่จะเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบ (บริบท) อื่น ๆ ในชีวิตการทำงานด้วย กลุ่มวิชาชีพของผู้ใช้จึงเป็นปัจจัยหลักที่ก่อให้เกิดความต้องการสารสนเทศ ดังนั้น การศึกษาความต้องการสารสนเทศส่วนใหญ่จึงวางอยู่บนแนวคิดที่ว่า “การศึกษากลุ่มผู้ใช้ที่เป็นสมาชิกอยู่จะช่วยให้ทราบความต้องการของผู้ใช้กลุ่มนั้น ๆ หรือมิฉะนั้นก็ศึกษาความต้องการสารสนเทศ” และรวมถึงศึกษาพฤติกรรมสารสนเทศด้วย

พฤติกรรมสารสนเทศ หมายถึง พฤติกรรมทั้งหมดของบุคคลหนึ่ง ซึ่งเชื่อมโยงบุคคลผู้นั้นให้เข้าถึงแหล่งสารสนเทศต่าง ๆ โดยใช้ช่องทางในการเผยแพร่และในการได้สารสนเทศมา โดยอาจอยู่ในรูปการสื่อสารแบบเผชิญหน้า และการได้รับสารสนเทศจากสื่อต่าง ๆ เช่น การดูรายการโฆษณาทางโทรทัศน์ ทั้งนี้ไม่เจตนาจะรับสารสนเทศจากรายการนั้น เป็นต้น (Wilson, 2000: p. 50 อ้างถึงใน สมพร พุทธาพิทักษ์ผล, 2554 น. 6-7) ดังนั้น พฤติกรรมสารสนเทศจึงเป็นคำที่มีความหมายกว้าง และเป็นการมองกิจกรรมของมนุษย์ระดับมหภาค โดยครอบคลุมกิจกรรมสำคัญ 2 กิจกรรม คือ การค้นหาสารสนเทศที่ต้องการด้วยวิธีใด ๆ ก็ตาม และการใช้สารสนเทศหรือการส่งต่อสารสนเทศนั้น ๆ ไปยังผู้อื่นต่อไป

การใช้สารสนเทศเริ่มจากการที่ผู้ใช้เกิดความต้องการสารสนเทศ แต่สารสนเทศที่ตนมีอยู่ไม่เพียงพอ ไม่ตรงกับความต้องการหรือไม่ทันสมัย จึงต้องแสวงหาสารสนเทศจากแหล่งอื่น ๆ เช่น ค้นหาในห้องสมุด หาหนังสืออ่านตามผู้รู้ ค้นหาจากอินเทอร์เน็ต ผลที่ได้นั้น คือ ผู้ใช้อาจประสบความสำเร็จ ได้สารสนเทศที่ต้องการหรือล้มเหลว ไม่พบสารสนเทศที่ต้องการจากแหล่งแรก จึงต้องเลือกแหล่งสารสนเทศอื่น ดังนั้น ความต้องการสารสนเทศจึงเป็นจุดเริ่มต้นที่ผลักดันให้ผู้ใช้แสวงหาสารสนเทศด้วยวิธีการต่าง ๆ (สมพร พุทธาพิทักษ์ผล, 2546 น. 13-16) การแสวงหาสารสนเทศนั้นอาจเป็นทั้งผู้ริเริ่มด้วยตนเองหรือมิได้เริ่มด้วยตนเองด้วย และท้ายที่สุดเมื่อค้นหาสารสนเทศมาได้ย่อมต้องมีการประมวลและการใช้สารสนเทศเพื่อสนองความต้องการสารสนเทศนั่นเอง

1.2 วัตถุประสงค์การใช้สารสนเทศ มีนักวิชาการต่างประเทศได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการใช้สารสนเทศ 8 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อสร้างบริบท หรือทำความเข้าใจกับสถานการณ์ 2) เพื่อช่วยให้เข้าใจปัญหาดีขึ้น 3) เพื่อช่วยให้รู้ว่าจะทำอะไรและทำอย่างไร 4) เพื่อให้ถึงข้อเท็จจริงของปรากฏการณ์หรือเหตุการณ์ต่างๆ 5) เพื่อสอบถามความถูกต้องของสารสนเทศที่มีอยู่ 6) เพื่อคาดการณ์สิ่งที่น่าจะเกิดขึ้นในอนาคต 7) เพื่อจูงใจให้บุคคลริเริ่มหรือคงไว้ซึ่งความเกี่ยวข้องในการกระทำหรือกิจการต่างๆ 8) เพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ ส่งเสริมสถานภาพ ชื่อเสียง และบรรลุลความปรารถนาส่วนตัว (Taylor, 1991: p. 230 อ้างถึงใน อารีย์ ชื่นวัฒนา, 2555 น. 6-12)

มีนักวิชาการของประเทศไทยได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการใช้สารสนเทศ ดังนี้ (ประภาศรี ฟุ้งศรีวิโรจน์ อ้างถึงใน จิตประภาศรีอ่อน, 2550)

1.2.1 การใช้สารสนเทศเพื่อตอบสนองความต้องการส่วนบุคคล อาจเป็นการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ในชีวิตส่วนตัวหรือการทำงาน เพราะการที่บุคคลมีความรู้ในเรื่องสารสนเทศต่าง ๆ จะช่วยให้บุคคลนั้นสามารถนำความรู้ที่มีมาวิเคราะห์แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การแก้ไขปัญหาชีวิตประจำวัน เพื่อความอยู่รอดในภาวะวิกฤติ เพื่อรับข่าวสารเหตุการณ์ปัจจุบัน เพื่อความบันเทิงและนันทนาการ เป็นต้น

1.2.2 การใช้เพื่อการศึกษาและการเรียน การศึกษาเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตของบุคคล เพราะวิทยาการความรู้ใหม่ ๆ เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาบุคคลจึงจำเป็นต้องใช้สารสนเทศ เพื่อก้าวให้ทันกับโลกและวิทยาการใหม่ ๆ นั้น ซึ่งเป็นแรงกระตุ้นให้บุคคลเกิดความต้องการ และแสวงหาสารสนเทศเพื่อตอบปัญหาหรือเรื่องที่ตนเองสงสัย สารสนเทศที่ได้รับจะช่วยเพิ่มพูนความรู้ของบุคคลนั้นให้ลึกซึ้งและกว้างขวางขึ้น

1.2.3 การใช้เพื่อการประกอบอาชีพ บุคคลไม่ว่าจะประกอบอาชีพใด ๆ ย่อมมีความจำเป็นต้องใช้สารสนเทศเพื่อช่วยการส่งเสริมการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมาย

1.2.4 การใช้เพื่อการถ่ายทอดสารสนเทศไปยังคนอื่น เป็นการกระจายหรือถ่ายทอดและเผยแพร่สารสนเทศที่เก็บรวบรวมและแสวงหาทางออกไปในวงกว้าง เช่น นักเขียน นักเอกสาร นักเอกสารสนเทศ ครู นักวิชาการเกษตร จะติดตามเรื่องต่าง ๆ เพื่อเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดสารสนเทศ

2. ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศ

ทรัพยากรสารสนเทศ (Information resources) หมายถึง สารสนเทศประเภทต่าง ๆ ที่มีบันทึกไว้ในสื่อต่าง ๆ โดยนำเสนอด้วยตัวอักษร ข้อความภาพ ภาพเคลื่อนไหว และเสียง แบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่

2.1 สื่อสิ่งพิมพ์ (Printed materials) หมายถึง วัสดุที่บันทึกสารสนเทศในรูปแบบของตัวอักษรภาพและสัญลักษณ์อื่น ๆ โดยผ่านกระบวนการตีพิมพ์ เช่น หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ กฤตภาค เป็นต้นวัสดุตีพิมพ์จัดแยกประเภทตามลักษณะรูปแบบและวัตถุประสงค์ในการจัดทำได้ ดังนี้

2.1.1 หนังสือ (Books) หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่รวบรวมสารสนเทศทั้งทางด้านวิชาการ สารคดีและบันเทิงคดี ให้เนื้อหาที่จบบริบูรณ์ในเล่มเดียวหรือหลายเล่มที่เรียกว่า หนังสือชุดประเภทของหนังสือจัดแยกตามลักษณะเนื้อหาเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1) **หนังสือบันเทิงคดี (Fiction)** หมายถึง หนังสือที่มุ่งให้ความบันเทิงเป็นสำคัญ เช่น นวนิยาย เรื่องสั้น หนังสือเด็กและเยาวชน

2) **หนังสือสารคดี (Non-fiction)** หมายถึง หนังสือที่นำเสนอเรื่องราวถึงวิชาการเพื่อความเพลิดเพลินในการอ่านและหลีกเลี่ยงการใช้คำศัพท์เฉพาะทางวิชาการเพื่อให้เข้าใจเนื้อหาสาระได้โดยง่าย เช่น หนังสือนำเที่ยวหนังสือสรรพสาระ (Reader digest) เป็นต้น

3) **หนังสือวิชาการหรือหนังสือตำรา (Textbook)** หมายถึง หนังสือที่ให้ความรู้ในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งโดยผู้แต่งที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา การนำเสนอเนื้อหา มักใช้คำศัพท์เฉพาะทางวิชาการที่เกี่ยวข้องมีภาพประกอบตารางแผนภูมิแผนที่แผนผังเพื่อการอธิบายเรื่องราวให้ละเอียดชัดเจน

4) **หนังสืออ่านประกอบ (Supplementary)** หมายถึง หนังสือที่จัดทำขึ้นตามหลักสูตรรายวิชาเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนของนักเรียนนักศึกษาในระดับต่าง ๆ นำเสนอเนื้อหาตามข้อกำหนดในหลักสูตร ต่างจากหนังสือตำราทั่วไปที่มีคำถามท้ายบทเพื่อให้ผู้เรียนได้ประเมินผลการเรียนและทบทวนบทเรียน

5) **หนังสืออ้างอิง (Reference books)** หมายถึง หนังสือที่รวบรวมเรื่องราวข้อเท็จจริงในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าเช่นหนังสือสารานุกรม พจนานุกรม นามานุกรม หนังสืออ้างอิงชีวประวัติ หนังสืออ้างอิงภูมิศาสตร์ หนังสือรายปี หนังสือบรรณานุกรม หนังสือดัชนีและสาระสังเขปและหนังสือคู่มือ เป็นต้น โดยทั่วไปทางห้องสมุดจะจัดแยกหนังสืออ้างอิงออกจากหนังสือทั่วไปเพื่อความสะดวกในการเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการได้อย่างรวดเร็วและมักจะไม่ให้ยืมออกจากห้องสมุดทั้งนี้เพราะผู้ค้นคว้าต้องการคำตอบในปัญหาเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยไม่จำเป็นต้องอ่านตลอดเล่มและเพื่อให้สามารถเรียกใช้ได้ตลอดเวลา

2.1.2 สิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง (Serials) เป็นสิ่งพิมพ์ที่ตีพิมพ์เผยแพร่อย่างต่อเนื่องตามกำหนด ภายในชื่อเรื่องเดียวกัน มีการให้หมายเลขเรียงลำดับประจำฉบับ ได้แก่

1) **วารสาร (Journals or periodicals)** เป็นสิ่งพิมพ์ที่มีชื่อเฉพาะ จัดพิมพ์โดยสถาบัน สมาคมหรือองค์กรทางวิชาการ ประกอบด้วยบทความต่าง ๆ มีผู้เขียนหลายคน เนื้อหาของบทความจะถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยตรง หรือความรู้ด้านใดด้านหนึ่ง มีเนื้อหาทันสมัย ทันเหตุการณ์ และจัดพิมพ์อย่างต่อเนื่อง มีกำหนดออกแน่นอน เช่นรายเดือนรายสัปดาห์ มีวารสารต่าง ๆ เนื้อหาประกอบด้วยเรื่องราวหลาย ๆ เรื่อง การจัดเก็บโดยแยกวารสารภาษาไทยและ

ภาษาต่างประเทศ โดยเรียงตามอักษรของชื่อวารสาร เช่น วารสารเศรษฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร เป็นต้น

2) *นิตยสาร(Magazines)* เป็นสิ่งพิมพ์ต่อเนื่องที่นำเสนอข่าวสารความบันเทิง บทความความคิดเห็นสั้น ๆ และโฆษณา เนื้อหาที่มีความทันสมัย รูปเล่มสวยงามมีสีสันน่าอ่าน ผู้อ่านจะได้ทั้งสาระ ความรู้และความเพลิดเพลิน เช่น รักลูก ขวัญเรือน เป็นต้น

3) *หนังสือพิมพ์ (Newspaper)* เป็นสิ่งพิมพ์ที่เสนอข่าว เรื่องราวที่ทันต่อเหตุการณ์ มีกำหนดออก รายวัน ราย 3 วัน รายสัปดาห์ เป็นต้น

2.1.3 สิ่งพิมพ์รัฐบาล (Government publication) เป็นสิ่งพิมพ์ที่จัดพิมพ์ขึ้นโดยหน่วยงานราชการ มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ผลงานการปฏิบัติงานวิชาการและความรู้กฎหมาย และระเบียบต่าง ๆ

2.1.4 วิทยานิพนธ์หรือปริญญาานิพนธ์ (Thesis or dissertation) เป็นสิ่งพิมพ์ที่เป็นผลงานการค้นคว้าวิจัยอย่างละเอียดลึกซึ้งของนิสิต นักศึกษา ในมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นข้อกำหนดเพื่อขอรับปริญญาตามหลักสูตรในระดับปริญญาโท (Thesis) และ ปริญญาเอก (Dissertation) มีระบบตาม ขั้นตอนการวิจัย โดยมีสมมติฐานเป็นแนวทางในการศึกษา มีเนื้อหาหลายสาขาวิชา เรื่องที่ศึกษาควรเป็นเรื่องใหม่ สามารถเผยแพร่เป็นความรู้ทางวิชาการที่มีคุณภาพ และแสดงถึงความคิดที่มีเหตุผล การเขียนวิทยานิพนธ์ มุ่งถึงการค้นคว้าอย่างมีระบบ ตลอดจนการใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสม เป็นรายงานผลการค้นพบสาระความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่ได้จากการสำรวจทดลอง วิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบภายใต้การให้คำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่างๆ

2.1.5 จุลสาร (Pamphlets) คือ สิ่งพิมพ์ที่มีขนาดเล็กที่ทำขึ้นในวาระพิเศษ มักมีความยากไม่มากนักโดยทั่วไปพิมพ์แจกเป็นอภิธานทัศน์ มักใส่แฟ้มเรียงตามลำดับอักษรของหัวเรื่องจุลสาร

2.1.6 กฤตภาค (Clipping) เป็นวัสดุตีพิมพ์ที่เกิดจากการเลือกและจัดเก็บบทความที่น่าสนใจจากหนังสือพิมพ์หรือวารสารฉบับล่วงหน้าซึ่งอาจเป็นข่าวบทความวิชาการหรือรูปภาพเรื่องใดเรื่องหนึ่งเฉพาะเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาหาความรู้

2.1.7 รายงาน(Report) เป็นสิ่งพิมพ์ที่จัดพิมพ์อย่างต่อเนื่อง มีเนื้อหาครอบคลุมทุกสาขาวิชา มุ่งเน้นการรายงานความก้าวหน้าของสาขาวิชา ผลการปฏิบัติงาน การค้นคว้า ทดลอง เช่น รายงานการประชุม รายงานการสัมมนาทางวิชาการ รายงานการวิจัย รายงานประจำปี

2.1.8 วัสดุตีพิมพ์อื่น ๆ เช่น จดหมายเหตู หนังสือตัวเขียน สิทธิบัตร มาตรฐานแผนที่ แผนที่ภูมิ

2.2 สื่อโสตทัศน (Audiovisual materials) หมายถึง ทรัพยากรสารสนเทศที่บันทึกสารสนเทศในลักษณะของภาพ เสียง หรือทั้งภาพและเสียง ซึ่งสามารถเข้าถึงได้โดยการใช้ตาและหูฟัง สื่อโสตทัศนอาจแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

2.2.1 สื่อโสตทัศนที่สามารถเข้าถึงได้โดยไม่ต้องมีอุปกรณ์ช่วย ได้แก่ ภาพถ่าย แผนที่ และลูกโลก เป็นต้น

2.2.2 สื่อโสตทัศนที่ต้องใช้อุปกรณ์ช่วยในการเข้าถึงสารสนเทศ เช่น สไลด์ เทปเสียง फिल्मภาพยนตร์ ไมโครฟิล์ม ไมโครฟิช เป็นต้น ปัจจุบันสารสนเทศที่บันทึกในสื่อโสตทัศนมักได้รับการแปลงให้อยู่ในรูปดิจิทัล เพื่อให้สามารถเข้าถึงได้โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่ออำนวยความสะดวกของผู้ใช้ในการเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการ

2.3 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic materials) หมายถึง ทรัพยากรสารสนเทศที่บันทึกสารสนเทศทั้งในลักษณะของตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวและเสียงโดยใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ซึ่งอาจอยู่ในรูปของซีดี (Compact disc) วีซีดี (Video compact disc) ดีวีดี (Digital versatile disk หรือ Digital video disc) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic books) วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic journals) ฐานข้อมูล (Database) หรือสื่อหลายมิติ (Hypertext) ซึ่งเผยแพร่สารสนเทศบนเว็บไซต์ทางอินเทอร์เน็ต

2.3.1 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic books) คือ หนังสือที่สามารถอ่านผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องปาล์ม หรือเครื่องอ่าน e-book มีวิวัฒนาการในการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วย ด้วยการนำหนังสือมาทำคัดลอก (scan) โดยที่หนังสือก็ยังคงสภาพเดิมแต่จะได้ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นแฟ้มภาพขึ้นมาใหม่ แล้วนำแฟ้มภาพตัวหนังสือมาผ่านกระบวนการแปลงภาพเป็นตัวหนังสือ (text) ด้วยการทำ OCR (Optical character recognition) คือ การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อแปลงภาพตัวหนังสือให้เป็นตัวหนังสือที่สามารถแก้ไขเพิ่มเติมได้โดยเฉพาะมีลักษณะเด่นกว่าหนังสือที่เป็นกระดาษ เป็นสื่อที่รวมเอาจุดเด่นของสื่อแบบต่าง ๆ มารวมอยู่ในสื่อตัวเดียว คือ สามารถแสดงภาพ แสง เสียง ภาพเคลื่อนไหว สามารถออนไลน์ผ่านเครือข่ายและเชื่อมโยงไปสู่โฮมเพจและเว็บไซต์ต่างๆ สามารถอ้างอิงในเชิงวิชาการ มีความทนทาน และสะดวกต่อการเก็บบำรุงรักษา ข้อจำกัดของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ คือ คนไทยส่วนใหญ่ยังคงชินอยู่กับสื่อที่อยู่ในรูปกระดาษมากกว่า อีกทั้งหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ยังไม่สามารถใช้งานได้ง่ายเมื่อเทียบกับสื่อสิ่งพิมพ์ และความสะดวกในการอ่านก็ยังน้อยกว่ามาก หากโปรแกรมสื่อมีขนาดไฟล์ใหญ่มาก ๆ จะทำให้การเปลี่ยนหน้าจอลำบาก

2.3.2 วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic journals) คือ วารสารรูปแบบใหม่ที่มีการจัดเก็บ บันทึก และเผยแพร่ในรูปแบบของแฟ้มคอมพิวเตอร์ (สื่อดิจิทัล) และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีกำหนดออกแน่นอน สามารถเข้าถึงหรือสืบค้นได้โดยการตั้งชื่อหรือบอกรับเป็นสมาชิกจากฐานข้อมูลออนไลน์หรือเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหรือจากฐานข้อมูลซีดีรอม

3. ฐานข้อมูล

ฐานข้อมูล (Database) คือ แหล่งสารสนเทศที่รวบรวมสารสนเทศดิจิทัลทั้งที่อยู่ในรูปตัวอักษร ภาพ เสียง เข้าไว้ด้วยกันอย่างมีระบบ โดยอาศัยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และระบบโทรคมนาคมในการจัดเก็บและค้นคืน ฐานข้อมูลอาจแบ่งเป็นฐานข้อมูลบรรณานุกรม ซึ่งให้ข้อมูลที่ชี้ไปยังทรัพยากรสารสนเทศโดยให้ข้อมูลทางบรรณานุกรมพร้อมสาระสังเขป และฐานข้อมูลฉบับเต็ม ให้ข้อมูลทางบรรณานุกรมพร้อมเนื้อหาฉบับเต็ม ฐานข้อมูลภาพ ฐานข้อมูลเสียง ฐานข้อมูลสถิติประเภทของฐานข้อมูลแบ่งตามเนื้อหาสารสนเทศที่ให้บริการแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

3.1 ฐานข้อมูลบรรณานุกรม หมายถึง ฐานข้อมูลที่ให้สารสนเทศทางบรรณานุกรม เช่น ชื่อผู้แต่งชื่อเรื่อง แหล่งผลิตและอาจมีสาระสังเขปเพื่อแนะนำผู้ค้นคว้าให้ไปอ่านรายละเอียดจากต้นฉบับจริง ได้แก่ ฐานข้อมูลโอแพค (Online Public Access Catalog) ของห้องสมุดฐานข้อมูล TIAC ให้ข้อมูลบรรณานุกรมและสาระสังเขปของวิทยานิพนธ์ไทย ฐานข้อมูล DAO ให้ข้อมูลบรรณานุกรมและสาระสังเขปของวิทยานิพนธ์ต่างประเทศหรือฐานข้อมูล ERIC ให้ข้อมูลบรรณานุกรมและสาระสังเขปของหนังสือและบทความจากวารสารด้านการศึกษาศึกษา เป็นต้น

3.2 ฐานข้อมูลเนื้อหาฉบับเต็ม หมายถึง ฐานข้อมูลที่ให้สารสนเทศครบถ้วนเช่นเดียวเหมือนต้นฉบับเช่นฐานข้อมูล IEEE/IEE และ ACM เป็นฐานข้อมูลฉบับเต็มของบทความจากวารสารนิตยสาร รายงานการประชุมความก้าวหน้าทางสาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น

ตัวอย่างฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตรและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าสำหรับนักศึกษาสาขาการศึกษาศึกษาปฐมวัย ได้แก่

3.2.1 ฐานข้อมูล Academic Search Complete ซึ่งให้เนื้อหาในสาขาการศึกษาศึกษาปฐมวัย และครอบคลุมทุกสาขาวิชา โดยมีจำนวนวารสารที่มีข้อมูลฉบับเต็มมากกว่า 8,500 ชื่อเรื่อง มีดรรชนีหรือสาระสังเขป บทความวารสาร ไม่น้อยกว่า 12,500 ชื่อเรื่อง และให้ข้อมูลย้อนหลังตั้งแต่ปี ค.ศ. 1887

3.2.2 ฐานข้อมูล Educational resources Internation center รวบรวมข้อมูลรวมสารสนเทศด้านการศึกษา ประกอบด้วยบทความวิชาการ รายงานการวิจัย รายงานการประชุม บทวิเคราะห์ รายงานและสถิติ บทวิจารณ์ ข้อเสนอแนะโครงการและหลักสูตรที่เกี่ยวกับการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศต่างๆ ทั่วโลกที่อยู่ในความรับผิดชอบของ U.S. office of education

3.2.3 ฐานข้อมูล Psyclit รวบรวมข้อมูลทางด้านจิตวิทยาและพฤติกรรมศาสตร์มากกว่า 1,300 ชื่อเรื่องครอบคลุมทุกสาขาวิชา จิตวิทยาทุกสาขาวิชา รวมทั้งด้านพฤติกรรมศาสตร์ในสาขาอื่นคือ ศึกษาศาสตร์ แพทยศาสตร์ สังคมวิทยา กฎหมาย และการบริหาร มีข้อมูลไม่ต่ำกว่า 760,000 ระเบียบ

3.2.4 ฐานข้อมูล Science direct ฐานข้อมูลบทความวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ใน 24 สาขาวิชา ได้แก่ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์สุขภาพ การแพทย์ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ จำนวน 1,800 ชื่อของสำนักพิมพ์ Elsevier Science, Academic Press และสำนักพิมพ์อื่น ๆ รวมทั้งวารสารวิจารณ์ (Reviews) จำนวนกว่า 6.2 ล้านระเบียบสามารถเข้าถึงฉบับเต็มได้เกือบทุกชื่อ ตั้งแต่ปี 1995 – ปัจจุบันสามารถเข้าใช้บริการได้ที่เว็บไซต์ <http://www.sciencedirect.com/>

3.2.5 ProQuest dissertations full text ฐานข้อมูลสารระสังเขปวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกและปริญญาโท ของสถาบันการศึกษาที่ได้รับการรับรองจากประเทศสหรัฐอเมริกา และแคนาดา รวมถึงสถาบันการศึกษาจากทวีปยุโรป ออสเตรเลีย เอเชีย และแอฟริกา มากกว่า 1,000 แห่งมีสารระสังเขปวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 1.7 ล้านรายการ มีแสดงผลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มในรูปแบบ pdf file ตั้งแต่ปี 1997 ถึงปัจจุบันรายการละ 24 หน้า มีการเพิ่มสารระสังเขปวิทยานิพนธ์อย่างน้อย 55,000 รายการ (title) ต่อปีสามารถเข้าใช้บริการได้ที่เว็บไซต์ <http://wwwlib.umi.com/dissertations>

3.2.6 H.W.Wilson ฐานข้อมูลบรรณานุกรมสารระสังเขป และเอกสารฉบับเต็มจากบทความวารสารไม่น้อยกว่า 1,800 ชื่อเรื่องครอบคลุมทุกสาขาวิชา ได้แก่ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การเกษตร ศิลปะ ธุรกิจ การศึกษามนุษยศาสตร์กฎหมายบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศ สังคมศาสตร์และสาขาวิชาอื่น ๆ เช่น เคมีชีวฟิสิกส์ดาราศาสตร์ สิ่งแวดล้อมสัตวศาสตร์และสันตนาการ ฯลฯ ตั้งแต่ปี ค.ศ.1995 – ปัจจุบัน แสดงผลในรูปแบบ pdf file และ text html มีการปรับปรุงเนื้อหาอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง สามารถเข้าใช้บริการได้ที่เว็บไซต์ <http://vnweb.hwwilsonweb.com/hww/jumpstart.jhtml>

3.2.7 ฐานข้อมูล Humanities Abstracts fulltext รวบรวมข้อมูลผลงานที่สำคัญในภาษาต่างประเทศในกลุ่มสาขามนุษยศาสตร์ ได้แก่ ดนตรี ศิลปะ เต้นรำ ภาพยนตร์ รายการวิทยุและโทรทัศน์ นวนิยาย ศิลปะการละคร บทกวี และบทวิจารณ์หนังสือ

4. แหล่งสารสนเทศ

แหล่งสารสนเทศ หมายถึง สถานที่ ๆ มีสารสนเทศสะสมอยู่ และเปิดโอกาสให้บุคคลสามารถเข้าไปใช้สารสนเทศเหล่านั้นได้ แหล่งสารสนเทศแบ่งเป็น 6 ประเภท ดังนี้ (ชาญภรณ์ กลุณิศ, 2553)

4.1 แหล่งสารสนเทศที่เป็นสถาบัน คือ สถาบันที่สร้างขึ้นมาเพื่อ จัดหา รวบรวม วัสดุ สารนิเทศชนิดต่างๆ มาเก็บไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้บุคคลมาศึกษาหาความรู้จากวัสดุสารสนเทศเหล่านั้นๆ ตัวอย่าง เช่น ห้องสมุด ศูนย์สารสนเทศ สำนักวิทยบริการ พิพิธภัณฑ์ หอจดหมายเหตุ ศูนย์วัฒนธรรมและหอศิลป์ เป็นต้น

4.2 แหล่งสารสนเทศที่เป็นสถานที่ คือ แหล่งสารสนเทศที่เป็นสถานที่จริงหรือสถานที่จำลองซึ่งผู้ใช้สามารถเข้าไปศึกษาหาความรู้จากตัวสถานที่เหล่านั้นได้ เช่น ปราสาทเขาพระวิหาร สวนส้ม ไร่นาสวนผสม ฟาร์มจระเข้ และเมืองโบราณ เป็นต้น แหล่งสารสนเทศประเภทนี้มีประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าอย่างยิ่ง เพราะบุคคลจะได้รับประสบการณ์ตรง ทั้งยังเป็นแหล่งที่เข้าถึงได้ไม่ยากนัก ส่วนข้อด้อยของแหล่งสารสนเทศที่เป็นสถานที่คือ สถานที่บางแห่งอยู่ไกล การเดินทางไปสถานที่แห่งนั้นต้องใช้เวลาและค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก ในกรณีเช่นนี้ ผู้ใช้สารสนเทศอาจเปลี่ยนมาใช้สารสนเทศในรูปแบบของวัสดุตีพิมพ์หรือไม่ตีพิมพ์ซึ่งมีอยู่ในแหล่งสารสนเทศสารสนเทศประเภทสถาบันแทน

4.3 แหล่งสารสนเทศที่เป็นบุคคล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้รอบรู้ในสาขาต่าง ๆ ผู้เชี่ยวชาญบางสาขาวิชาจะมีผลงานเป็นสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ ที่ผู้ใช้สามารถค้นคว้าได้ด้วยตนเอง แต่ผู้เชี่ยวชาญบางคนไม่มีผลงานในลักษณะของวัสดุสารสนเทศ ผู้เชี่ยวชาญประเภทหลังนี้ต้องไปพบปะสนทนาหรือสอบถามผู้เชี่ยวชาญนั้นโดยตรงจึงจะได้สารสนเทศที่ต้องการ เช่น นักบวช วิศวกร ศิลปิน นักปราชญ์ ราชบัณฑิต ภูมิปัญญาชาวบ้าน นักวิทยาศาสตร์

4.4 แหล่งสารสนเทศที่เป็นเหตุการณ์ ได้แก่ กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เช่น 14 “ตุลา” ในปี พ.ศ. 2516 “พฤษภาทมิฬ” ในปี พ.ศ. 2535 “เหตุการณ์ 911” หรือ การก่อการร้ายตึกเวิลด์เทรดเซนเตอร์ เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2544 การกิจกรรม งานมหกรรม งานบุญประเพณี หรือการประชุมการสัมมนาในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นแหล่งสารสนเทศในเรื่องนั้น ๆ และจัดแหล่งสารสนเทศประเภทปฐมภูมิ (Primary source) เล็กหรือใหญ่

4.5 แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร วิทยุ โทรทัศน์ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการผลิต และเผยแพร่สารสนเทศไปยังผู้รับข่าวสาร/สารสนเทศหรือคนในสังคมเป็นจำนวนมาก

4.6 แหล่งสารสนเทศประเภทข่ายงานคอมพิวเตอร์ เป็นแหล่งสารสนเทศที่สามารถค้นหาสารสนเทศที่ต้องการได้อย่างกว้างขวางทุกสาขาวิชา เช่น เครือข่ายคอมพิวเตอร์เฉพาะที่ (Intranet) เครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) ผู้ใช้สามารถสืบค้นและเรียกใช้สารสนเทศได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย ไม่ต้องไปใช้บริการที่สถาบันบริการสารสนเทศ และสามารถสืบค้นสารสนเทศจากทุกแหล่งสารสนเทศได้ทั่วโลก

5. แหล่งสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์

5.1 สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ทรัพยากรสารสนเทศและบริการ ประกอบด้วย

สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือ หนังสืออ้างอิง หนังสือต่างประเทศ นวนิยาย เรื่องสั้น
เยาวชน วารสาร วิจัย วิทยานิพนธ์ สิ่งพิมพ์รัฐบาล

สื่อโสตทัศน์ ได้แก่ ทีวี วีซีดี วีดีโอ

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วารสารอิเล็กทรอนิกส์

ฐานข้อมูล IG Publishing

บริการต่าง ๆ ได้แก่ บริการยืมหนังสือจากเครื่อง ยืม-คืน อัตโนมัติ จดหมายเหตุ
สำนักวิทยบริการฯ หอสมุดมานิจ ชุมสาย ห้องสมุด ศ.ดร.คุณบรรจบ พันธุเมธา ห้องอาเซียนศึกษา
ห้องสมุดบัณฑิตวิทยาลัย ห้องสัมมนา กลุ่ม โครงการนักศึกษา (สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยี
สารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, 2561)

5.2 สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ทรัพยากร

สารสนเทศและบริการ ประกอบด้วย

สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือภาษาไทย หนังสือภาษาต่างประเทศ สิ่งพิมพ์รัฐบาล
วิจัย วิทยานิพนธ์ วารสารและนิตยสาร นวนิยาย เรื่องสั้น วรรณกรรมและเยาวชน หนังสือพิมพ์

สื่อโสตทัศน์ ได้แก่ ซีดีรอม ภาพยนตร์ ห้องมัลติมีเดีย

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วารสารอิเล็กทรอนิกส์

บริการสืบค้นสารสนเทศออนไลน์ หนังสือพิมพ์ออนไลน์

บริการต่าง ๆ ได้แก่ บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า บริการแนะนำการใช้ห้องสมุด บริการยืมหนังสือจากเครื่อง ยืม-คืน อัตโนมัติ ห้องสืบค้นสารสนเทศ มุมความรู้ตลาด
ทุน (สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 2561)

5.3 สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ทรัพยากรสารสนเทศและบริการ ประกอบด้วย

สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือภาษาไทย หนังสือภาษาต่างประเทศ หนังสืออ้างอิง
สิ่งพิมพ์รัฐบาล งานวิจัย ภาคนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ วารสาร บทความวารสาร หนังสือเด็ก/เยาวชน
นวนิยาย/เรื่องสั้น

สื่อโสตทัศน ได้แก่ ซีดี วีซีดี

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ฐานข้อมูล
ออนไลน์ (สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 2561)

บริการต่าง ๆ ได้แก่ บริการยืม-คืน ทรัพยากรสารสนเทศ ได้แก่ บริการตอบคำถาม
และช่วยการค้นคว้า บริการแนะนำการใช้ห้องสมุด

**5.4 สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จ
เจ้าพระยา ทรัพยากรสารสนเทศและบริการ ประกอบด้วย**

สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือภาษาไทย หนังสือภาษาต่างประเทศ วารสาร
หนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์รัฐบาล

สื่อโสตทัศน ได้แก่ ห้องมินิเธียเตอร์ (Mini Theatre)

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วารสารอิเล็กทรอนิกส์ บริการ
ฐานข้อมูลออนไลน์

บริการต่าง ๆ ได้แก่ บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า บริการและแนะนำการ
สืบค้นสารสนเทศในห้องสมุด บริการสารสนเทศเพื่อการวิจัย บริการรวบรวมรายชื่อหนังสือตาม
สาขาวิชา บริการแนะนำการเขียนและอ้างอิงบรรณานุกรม บริการสิ่งอำนวยความสะดวก
คอมพิวเตอร์สำหรับการสืบค้นสารสนเทศ บริการข้อมูลท้องถิ่นธนบุรี ห้องสมุดดนตรี ห้องค้นคว้า
กลุ่มย่อย (สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา,
2561)

5.5 สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

ทรัพยากรสารสนเทศและบริการ ประกอบด้วย

สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือภาษาไทย หนังสือภาษาต่างประเทศ สิ่งพิมพ์รัฐบาล
วารสาร หนังสือพิมพ์

สื่อโสตทัศน ได้แก่ Video on Demand

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ฐานข้อมูล
ออนไลน์ สหบรรณานุกรม รายการฐานข้อมูลบรรณานุกรม (Online Public Access Catalog)
กตภาคออนไลน์

บริการต่าง ๆ ได้แก่ ห้องสมุดเครือข่าย จดหมายเหตุ (สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2561)

5.6 สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ทรัพยากรสารสนเทศและบริการ ประกอบด้วย

สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือภาษาไทย หนังสือภาษาต่างประเทศ สิ่งพิมพ์รัฐบาล

สื่อโสตทัศน ได้แก่ ซีดีรอม

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วารสารอิเล็กทรอนิกส์ การสืบค้นข้อมูลทรัพยากรฐานข้อมูลออนไลน์ ฤกษ์ฤกษ์ออนไลน์ นิทรรศการออนไลน์ Digital Library

บริการต่าง ๆ ได้แก่ บริการยืม-คืน ทรัพยากรสารสนเทศ บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า บริการแนะนำการใช้ห้องสมุด (สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2561)

6. ปัญหาการใช้สารสนเทศ

สำหรับปัญหาในการใช้สารสนเทศ ส่วนใหญ่ผู้ใช้เกือบทุกสาขาวิชามักประสบปัญหาในลักษณะใกล้เคียงกัน ซึ่งสามารถสรุปเป็นด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้

6.1 ด้านสารสนเทศ ได้แก่ เนื้อหาสารสนเทศไม่ตรงกับความต้องการ (ลาวัลย์ คำชาย, 2554) และสารสนเทศมีเนื้อหาไม่ทันสมัย เนื่องจากว่าหน่วยงานจะได้รับสารสนเทศมาให้บริการได้นั้นจะต้องใช้เวลานาน จนสารสนเทศนั้นไม่ทันสมัย ส่วนด้านภาษาของสารสนเทศส่วนมากจะใช้ภาษาวิชาการที่มีความซับซ้อน ทำให้เข้าใจยาก (ดวงใจ ติรประเสริฐสิน, 2545) นอกจากนี้การที่ตัวสารสนเทศเก่า เปื้อน หรือชำรุดก็เป็นอุปสรรคสำคัญอย่างหนึ่งในการใช้สารสนเทศของผู้ใช้อีกด้วย

6.2 ด้านผู้ใช้บริการ ปัญหาของการใช้สารสนเทศของผู้ใช้บริการที่มักพบ คือ ผู้ใช้ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งข้อมูล ไม่ทราบความต้องการที่แท้จริงว่าต้องการค้นเรื่องอะไร ไม่ทราบคำที่จะใช้ค้น ไม่ทราบว่าจะค้นจากแหล่งข้อมูลใดหรือใช้เครื่องมือใดช่วยค้นใช้ระยะเวลาในการค้นหานั้น รวมถึงผู้ใช้บริการค้นหาสารสนเทศไม่พบ เนื่องจากแหล่งสารสนเทศที่ให้บริการไม่มีสารสนเทศที่ผู้ต้องการ

6.3 ด้านแหล่งสารสนเทศ ปัญหาที่พบ คือ แหล่งสารสนเทศไม่มีสารสนเทศที่ผู้ต้องการ และมีสารสนเทศจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการ (นิทรา ศรีคงแก้ว, 2549) แหล่งสารสนเทศแต่ละแหล่งมีการกระจายกัน ขาดเครื่องมือในการช่วยค้นหาสารสนเทศทำให้

ผู้เข้าไม่ถึงข้อมูล รวมถึงแหล่งสารสนเทศมีการจัดเก็บและให้บริการไม่เป็นระบบทำให้ผู้ค้นหาสารสนเทศไม่พบ เป็นต้น

6.4 ด้านระบบสารสนเทศ ปัญหาที่พบ คือ การล้มเหลวของระบบเครือข่ายที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง การเข้าถึงข้อมูลช้าหรือความเร็วในการสืบค้นข้อมูล ระบบเครือข่ายประมวลผลช้า ข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน จำนวนเครื่องไม่เพียงพอต่อความต้องการ

7. สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

7.1 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาปฐมวัยเป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นการส่งเสริมพัฒนาการเด็กเต็มศักยภาพ ลักษณะของหลักสูตรจะสร้างมาจากพื้นฐานของทฤษฎีพัฒนาการเป็นหลัก ตัวอย่าง เช่น ในบางหลักสูตรเน้นพัฒนาการทางพุทธิปัญญาของพียาเจต์ (Developmental Psychology) จะเน้นเนื้อหาการจำแนกประเภทเรียนรู้อนุกรม ในขณะที่บางหลักสูตรเน้นทฤษฎีพัฒนาการและปฏิสัมพันธ์ จะมุ่งไปที่การปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมของเด็กและการคิด แต่บางหลักสูตรอาจเน้นกระบวนการคิดหรือบางหลักสูตรมุ่งไปที่การส่งเสริมพัฒนาการประสาทสัมผัสและการเรียนรู้จากการเล่นเป็นสำคัญ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมุ่งให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัยความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้งทางด้านร่างกายอารมณ์จิตใจสังคม และสติปัญญาเมื่อเด็กจบการศึกษาระดับปฐมวัยเด็กจะบรรลุตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

การศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ เป็นศาสตร์ที่ศึกษาถึงความหมาย ความสำคัญ แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัย นโยบายของการศึกษาปฐมวัย นักการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาปฐมวัย ประวัติความเป็นมาของการศึกษาปฐมวัยของประเทศไทยและในต่างประเทศ ประวัติความเป็นมาของการศึกษาปฐมวัยของไทยและรูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยของไทย หน่วยงานที่จัด ลักษณะการดำเนินงานและแนวโน้มทางการศึกษาปฐมวัย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาหรือดูแลเด็กปฐมวัย นวัตกรรมทางการศึกษาปฐมวัยของไทยและต่างประเทศ แนวคิดใหม่ๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย สภาพปัจจุบัน ปัญหา แนวทางการแก้ปัญหา และแนวโน้มของการศึกษาปฐมวัย ในอนาคต มีโครงสร้างหลักสูตรคล้ายคลึงกันแบ่งเป็นหมวดต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ (สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์, 2560)

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ศึกษาในกลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ครบทั้ง

4 กลุ่ม วิชาที่ศึกษา ได้แก่ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร กฎหมายกับชีวิตและสังคม เป็นต้น

2. หมวดวิชาเฉพาะ ศึกษาในกลุ่มวิชาเนื้อหาและกลุ่มวิชาชีพครู และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู แบ่งออกเป็น (สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 2560)

2.1 กลุ่มวิชาเนื้อหา วิชาที่ศึกษา ได้แก่ การศึกษาปฐมวัย จิตวิทยาพัฒนาการและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยบุคลิกภาพ จริยธรรมและมนุษยสัมพันธ์สำหรับครูปฐมวัย การส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายสำหรับเด็กปฐมวัย การส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย การส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย การส่งเสริมทักษะการคิดสำหรับเด็กปฐมวัย สุนทรียภาพทางดนตรีสำหรับครูปฐมวัย สุนทรียภาพทางศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย การจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กปฐมวัย สิทธิและการคุ้มครองเด็กปฐมวัย การศึกษาพฤติกรรมเด็กปฐมวัย การศึกษาพฤติกรรมเด็กปฐมวัย การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง การวัดและประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย การบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาปฐมวัย การวิจัยในชั้นเรียนทางการศึกษาปฐมวัย

2.2 กลุ่มวิชาชีพครู วิชาที่ศึกษา ได้แก่ ภาษาไทยสำหรับครูภาษาอังกฤษสำหรับครู 1 ภาษาอังกฤษสำหรับครู 2 ความเป็นครู การบริหารและการจัดการทางการศึกษา หลักการจัดการเรียนรู้ หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร วิธีการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย หลักการวัดและประเมินผลทางการศึกษา การวิจัยทางการศึกษา จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาการเรียนรู้และการแนะแนว เทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษา

2.3 รายวิชาปฏิบัติการ/ประสบการณ์วิชาชีพ วิชาที่ศึกษา ได้แก่ การศึกษาสังเกตและการมีส่วนร่วม การทดลองสอน 1 การทดลองสอน 2 การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาปฐมวัย 1 การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาปฐมวัย 2

3. หมวดวิชาเลือกเสรี เลือกศึกษาในกลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

7.2 วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาปฐมวัย

7.2.1 เพื่อผลิตพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพครู

7.2.2 ส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

7.2.3 เพื่อให้บริการวิชาการแก่สังคม และการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

7.2.4 เพื่อทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ส่งเสริมวัฒนธรรมไทยที่ดำรงให้มีความเข้มแข็ง และสืบทอดโดยครูผู้คนรุ่นหลัง

7.2.5 ส่งเสริมให้มีการผลิต พัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

7.2.6 เพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการของโปรแกรมวิชาให้มีมาตรฐานสากล

7.2.7 เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและงานวิชาการให้เป็นที่ยอมรับในระดับอาเซียน

7.2.8 เพื่อพัฒนาโปรแกรมวิชาให้เป็นศูนย์ส่งเสริมวิชาการและบริหารชุมชนด้าน การศึกษาปฐมวัย

ปัจจุบันมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยในประเทศไทยมีทั้งหมด 22 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยนครพนม มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยมหามงกุฎ ราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นต้น และกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ 40 แห่ง (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2561)

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

8.1 งานวิจัยในประเทศ

8.1.1 กลุ่มการใช้สารสนเทศ

กลสมรรถ พจนานวนิชย์ (2557) การใช้สารสนเทศและความต้องการสารสนเทศในการสอนระดับปริญญาตรีของอาจารย์มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการใช้สารสนเทศและความต้องการสารสนเทศในการสอนระดับปริญญาตรีของอาจารย์มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ 2) เปรียบเทียบการใช้สารสนเทศและความต้องการสารสนเทศ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สารสนเทศกับความต้องการสารสนเทศ และ 4) ทราบปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สารสนเทศในการสอน กลุ่มตัวอย่าง คือ อาจารย์ที่สอนในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ปีการศึกษา 2555 จำนวน 97 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และสถิติอ้างอิง ทดสอบสมมติฐานของความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยสถิติ (T-test) ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one-way ANOVA) หากพบมีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจะใช้วิธีการของเชฟเฟเพื่อเปรียบเทียบรายคู่ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ผลการศึกษาการใช้และความต้องการสารสนเทศ พบว่า 1) อาจารย์ใช้มี

วัตถุประสงค์เพื่อการสอนทุกข้อ 2) รูปแบบสารสนเทศรายการที่มีร้อยละของการใช้และความต้องการน้อยกว่าข้ออื่น ๆ ได้แก่ สิ่งพิมพ์รัฐบาล ฐานข้อมูล BioOne สารสนเทศที่เป็นภาษาอาหรับ สารสนเทศที่ล้าสมัยและสารสนเทศที่ไม่ตรงตามความต้องการ ส่วนข้ออื่น ๆ มีการใช้และความต้องการมากกว่า ร้อยละ 50 3) แหล่งสารสนเทศที่มีร้อยละของการใช้และความต้องการน้อยกว่าแหล่งอื่น ได้แก่ ศูนย์บริการสารสนเทศ อนุสาวรีย์/โบราณสถาน บรรณารักษ์ เหตุการณ์ประวัติศาสตร์ แหล่งที่เป็นอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ ฐานข้อมูลรายการบรรณานุกรม (Online Public Access Catalog) และ e-book ส่วนข้ออื่น ๆ มีการใช้และความต้องการมากกว่า ร้อยละ 50 ผลการเปรียบเทียบระดับการใช้และระดับความต้องการสารสนเทศ การใช้สารสนเทศนั้นอาจารย์ใช้เพื่อออกข้อสอบฯ มากกว่าวัตถุประสงค์อื่น โดยอาจารย์ที่มีอายุมากกว่า 45 ปี ใช้ข้อนี้มากกว่าตัวแปรอื่นอยู่ในระดับมาก โดยใช้ลักษณะสารสนเทศด้านภาษามากกว่าลักษณะด้านอื่น

นภารัตน์ พุ่มพุกษ์ (2558) ศึกษาเรื่องการใช้สารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคกลาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพการใช้สารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษา 2) เปรียบเทียบการใช้สารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษา และ 3) ปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการศึกษา ค้นคว้าของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคกลาง การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคกลาง ทั้ง 9 แห่ง ที่ลงทะเบียนเรียน ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2558 สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนของจำนวนนักศึกษาแต่ละมหาวิทยาลัย จำนวน 354 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและการเปรียบเทียบรายคู่ ผลการวิจัย พบว่า 1) นักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคกลางโดยรวมใช้สื่อสิ่งพิมพ์ประเภทตำรา วิทยานิพนธ์ และรายงานการวิจัยในระดับมากที่สุด และใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ประเภทวิทยานิพนธ์อิเล็กทรอนิกส์ ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย (ThaiLIS) และฐานข้อมูล ProQuest dissertation full text ในระดับมากที่สุด 2) การเปรียบเทียบการใช้สารสนเทศของนักศึกษาแต่ละมหาวิทยาลัยใช้สื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือและเอกสารวิชาการ ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แต่การใช้สื่อสิ่งพิมพ์ประเภทวารสารวิชาการ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ประเภทวิทยานิพนธ์ หนังสือและวารสารอิเล็กทรอนิกส์ มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 สำหรับการเปรียบเทียบรายคู่ มีการใช้หนังสืออ้างอิง วารสารวิชาการ วิทยานิพนธ์ และรายงานการวิจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 3) ปัญหาของนักศึกษาในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศจาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ คือ เนื้อหาทรัพยากรสารสนเทศไม่ตรงกับความต้องการ

อารียา เขียวรัตน์ (2558) ศึกษาเรื่องการใช้สารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนของครูปฐมวัย โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการใช้สารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนของครูปฐมวัย 2) เปรียบเทียบสภาพการใช้สารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนของครูปฐมวัย จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์การสอนระดับปฐมวัย 3) ศึกษาปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนของครูปฐมวัย และ 4) เปรียบเทียบปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนของครูปฐมวัย จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการสอนระดับปฐมวัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูปฐมวัย จำนวน 295 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม เก็บรวบรวมได้จำนวน 269 ชุด คิดเป็นร้อยละ 91.18 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูปฐมวัยใช้สารสนเทศส่วนมากใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและการจัดประสบการณ์พัฒนาผู้เรียน ต้องการให้สารสนเทศประเภทสิ่งพิมพ์ที่ทันสมัยไม่เกิน 1 ปี ใช้ภาษาไทยและคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการค้นหา 2) เปรียบเทียบสภาพการใช้สารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนของครูปฐมวัย พบว่า ครูปฐมวัยเพศหญิงใช้สารสนเทศมากกว่าครูปฐมวัยเพศชาย ครูปฐมวัยที่มีอายุ 51 - 60 ปี ขึ้นไป ใช้สารสนเทศเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนมากกว่าครูปฐมวัยที่มีอายุ 20 - 30 ปี 31 - 40 ปี และ 41 - 50 ปี ครูปฐมวัยที่มีวุฒิปริญญาตรีใช้สารสนเทศมากกว่าครูวุฒิปริญญาโทและครูวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และครูปฐมวัยที่มีประสบการณ์การสอน 16 ปี ขึ้นไปใช้สารสนเทศเพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนาการเรียนการสอนมากกว่าครูที่มีประสบการณ์การสอน 1 - 5 ปี 6 - 10 ปี และ 11 - 15 ปี 3) ปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนของครูปฐมวัย พบว่า ด้านแหล่งสารสนเทศ สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ เครือข่ายไม่เสถียร และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ความเร็วของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไม่เพียงพอ ทำให้การดาวน์โหลดข้อมูลทำได้ช้า และ 4) เปรียบเทียบปัญหาการใช้สารสนเทศของครูปฐมวัย พบว่า ครูปฐมวัยที่มีอายุ 51 - 60 ปี มีปัญหาการใช้สารสนเทศมากกว่าครูที่มีอายุ 20 - 30 ปี 31 - 40 ปี และ 41 - 50 ปี คือ ไม่รู้วิธีการสืบค้นสารสนเทศ ครูปฐมวัยที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีปัญหาการใช้สารสนเทศมากกว่าครูที่มีวุฒิปริญญาตรีและปริญญาโท คือ มีปัญหาในเรื่องสารสนเทศล้าสมัย ไม่ตรงกับความต้องการและด้านประสบการณ์การสอนครูปฐมวัยที่มีประสบการณ์การสอน 16 ปี ขึ้นไป มีปัญหาการใช้แหล่งสารสนเทศมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 1 - 5 ปี 6 - 10 ปี และ 11 - 15 ปี คือ ผู้เชี่ยวชาญมีน้อย ไม่สามารถเข้าถึงตัวผู้มีความรู้

นันทยา พุดแก้ว (2558) ศึกษาเรื่องการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้คือ เพื่อ 1) ศึกษาการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และ 2) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ที่ลงทะเบียนเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โดยใช้สูตร Taro Yamane (ทาโร่ ยามาเน่) ในการคำนวณหากลุ่มตัวอย่างจากประชากร จำนวน 2,392 คน ได้จำนวน ตัวอย่าง 343 คน ส่วนการเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิและสุ่มอย่างง่าย โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการทดสอบสมมติฐานใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม จากกลุ่มตัวอย่างที่มีความเป็นอิสระต่อกัน โดยใช้สถิติ T-test ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาต้องการใช้สารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์/โครงการ เพื่อประกอบการทำรายงาน/วิจัย ตามลำดับ นักศึกษามีการใช้สารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับน้อย โดยสื่อสิ่งพิมพ์มีการใช้ในระดับมากที่สุด คือ หนังสือตำรา รายชื่อหนังสือในหลักสูตรที่อาจารย์ผู้สอนแจก เอกสารการประกอบคำบรรยาย และโน้ตบุ๊กส่วนตัวตามลำดับ นักศึกษามีการแสวงหาและการใช้สารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยได้รับสารสนเทศในระดับมากที่สุดจากอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษา ตามลำดับ นักศึกษามีการใช้สารสนเทศจากสำนักหอสมุดในระดับมากที่สุด และใช้ห้องสมุดคณะในระดับมาก นักศึกษามีการแสวงหาและการใช้สารสนเทศโดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด โดยการแสวงหาสารสนเทศจากเว็บไซต์ รายการออนไลน์ของห้องสมุด คำบรรยายจากชั้นเรียน สืบจากชั้นหนังสือ และตรวจสอบบรรณานุกรมท้ายเล่มหนังสือ นักศึกษามีปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยแบ่งเป็นปัญหาการแสวงหาสารสนเทศจากแหล่งภายนอกมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาและอุปสรรคการแสวงหาสารสนเทศภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี อยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะแหล่งสารสนเทศอยู่ไกลไม่สะดวก ค่าใช้จ่ายในการสืบค้นสารสนเทศสูง และเสียเวลามากในการค้นหา ตามลำดับ การทดสอบสมมติฐาน พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรปริญญาตรี และหลักสูตรบัณฑิตศึกษา มีปัญหาและอุปสรรคการใช้สารสนเทศ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จารุพร ชูเรืองสุข (2556) ศึกษาเรื่องการใช้และความต้องการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ กรณีศึกษา หอสมุดวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

สภาพการใช้ ปัญหาการใช้ ความต้องการใช้และสาเหตุที่ไม่ใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของผู้ใช้บริการในฝ่ายหอสมุดวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์แพทย์ แพทย์ประจำบ้าน และแพทย์ใช้ทุน ที่กำลังปฏิบัติงานใน พ.ศ. 2552 และนักศึกษาแพทย์ ชั้นปีที่ 2 ถึง ปีที่ 5 ซึ่งกำลังศึกษาในปีการศึกษา 2552 ของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ รวมจำนวนทั้งสิ้น 301 คน ใช้วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรการคำนวณของทาร์โรว์ ยามานน์ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .900 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ความถี่ ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านสภาพการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 63.6 เคยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ในขณะที่ร้อยละ 36.4 ยังไม่เคยใช้ โดยกลุ่มผู้ที่เคยใช้ส่วนใหญ่ ร้อยละ 92.2 ใช้เพื่อการศึกษา ร้อยละ 62 มีวิธีการใช้โดยการค้นหาและเข้าใช้ด้วยตัวเอง ร้อยละ 50.6 ไม่เคยได้รับคำแนะนำวิธีการใช้ และส่วนใหญ่ ร้อยละ 92.2 เข้าใช้จากที่พัก โดยร้อยละ 89.6 ค้นจากฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดบอกรับ สำหรับวิธีการอ่าน ร้อยละ 72.7 โดยอ่านทันทีจากหน้าจอ 2) ปัญหาจากการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า ร้อยละ 72.7 ของผู้ที่จะประสบปัญหาความเมื่อยล้าและปวดตาขณะอ่าน 3) ความต้องการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในภาพรวม พบว่า ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ต้องการความสะดวก รวดเร็ว ในการค้นหาข้อมูลมากที่สุด ($\bar{X} = 4.34$, $SD. = .725$) รองลงมา คือ ต้องการให้มีการปรับปรุงปรับปรุงสมรรถนะของระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ให้มีความเร็วสูงขึ้น ($\bar{X} = 4.24$, $SD. = .757$) และ 4) สาเหตุที่ไม่ใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของผู้ไม่เคยใช้ พบว่า ร้อยละ 22.3 ไม่ทราบวิธีใช้และไม่มีผู้แนะนำ แต่ผู้ที่ไม่เคยใช้ส่วนใหญ่ ร้อยละ 97.8 ขอมรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และร้อยละ 80.7 ต้องการที่จะใช้ในอนาคต ผลการวิจัยชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นของห้องสมุดในการส่งเสริมให้มีการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ธิดารัตน์ เพ็ญจิตร (2558) ศึกษาเรื่องการใช้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการศึกษาของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการใช้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ และวัตถุประสงค์การใช้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการศึกษาของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ การค้นคว้าแบบอิสระนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี 386 คน และนักศึกษาระดับปริญญาโท 356 คน รวมจำนวน 742 คน ที่ศึกษาอยู่ในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในภาคการศึกษา 2/2556 ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาสืบค้นฐานข้อมูลสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์บนอินเทอร์เน็ตในระดับมาก โดยทำการศึกษาด้วยตนเองจาก

หนังสือและเพิ่มพูนทักษะจากประสบการณ์ใช้ และจะทำการค้นหาสารสนเทศด้วยตนเองมากกว่า ขอบรรณารักษ์ช่วยเหลือ สำหรับด้านการใช้อุปกรณ์ เวลา และสถานที่ในการค้นหาสารสนเทศพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโทส่วนใหญ่ใช้คอมพิวเตอร์พกพาในการค้นหาสารสนเทศโดยทำการสืบค้นทุกวัน และใช้ระยะเวลาในการค้นอินเทอร์เน็ต คือ 2 ชั่วโมง เท่ากัน แต่มีความแตกต่างกันด้านเวลาในการใช้ห้องสมุด คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีใช้เวลาในค้นในห้องสมุดต่ำกว่า 30 นาที น้อยกว่านักศึกษาระดับปริญญาโทที่ใช้เวลา 1 ชั่วโมง สำหรับสถานที่พบว่า นักศึกษาปริญญาตรีนิยมค้นหาจากหอพักและสถานที่ทั่วไปในมหาวิทยาลัย ในขณะที่นักศึกษาปริญญาโทจะค้นสถานที่ทั่วไปในมหาวิทยาลัยและบ้านพัก ด้านวัตถุประสงค์ในการใช้เพื่อการศึกษา พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาโท ใช้เพื่อค้นคว้าข้อมูลในการเขียนรายงาน การทำวิจัย วิทยานิพนธ์ และสารนิพนธ์ และเห็นว่าทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ของห้องสมุดมีความน่าเชื่อถือ สำหรับเหตุผลที่ใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คือ เข้าถึงได้ตลอดเวลาและไม่จำกัดสถานที่ ในขณะที่นักศึกษาระดับปริญญาโทใช้เนื่องจากสามารถค้นหาได้สะดวก รวดเร็ว ทั้ง 2 กลุ่มนิยมใช้โปรแกรมค้นหา คือ กูเกิล มากที่สุด ส่วนประเภททรัพยากรสารสนเทศ พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีนิยมใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์และสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต ตามลำดับ ในขณะที่นักศึกษาระดับปริญญาโทนิยมใช้สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตและวิทยานิพนธ์ภาษาไทย ตามลำดับ ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ในการใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นักศึกษาระดับปริญญาตรี เห็นว่ามีทั้งในด้านการประชาสัมพันธ์และการแนะนำวิธีการใช้ รวมทั้งการปรับปรุงสมรรถนะระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้มีความเร็วสูงขึ้น

หาบีระ ดาตุ (2558) ศึกษาเรื่องการใช้ ปัญหาและความต้องการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการใช้ และปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา 2) เพื่อศึกษาความต้องการของการใช้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา 3) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการใช้ ปัญหาและความต้องการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ตามตัวแปร เพศ อายุ คณะ ที่สังกัด วุฒิการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งทางวิชาการ ประสบการณ์ในการสอนระดับอุดมศึกษา ประสบการณ์ในการวิจัย และประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต 4) เพื่อศึกษาถึงปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรทั้งหมดที่เป็นคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จำนวน 231 คน จาก 4 คณะ คือ คณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ และคณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร วิเคราะห์ข้อมูล

ด้วยวิธีการทางสถิติโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้การทดสอบค่าเฉลี่ยของประชากร (μ) ผลการวิจัยพบว่า ด้านการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ พบว่า คณาจารย์ 216 คน (ร้อยละ 93.50) เคยใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ 15 คน (ร้อยละ 6.50) ไม่เคยใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ คณาจารย์ที่ไม่เคยใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ส่วนใหญ่เพราะไม่มีความจำเป็นต้องใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ สำหรับคณาจารย์ที่เคยใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบการวิจัย มีความถี่ในการใช้ส่วนใหญ่ไม่แน่นอน ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ใช้มากที่สุด คือ Thailis (TDC) มีการรับรู้การให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ คือ เว็บไซต์ มีเหตุผลที่เลือกใช้ คือ ข้อมูลมีความทันสมัย วิธีการใช้ คือ สืบค้นด้วยฐานข้อมูลออนไลน์ พบว่า ปัญหาด้านฐานข้อมูลออนไลน์ที่คณาจารย์พบมากที่สุด คือ ฐานข้อมูลออนไลน์มีจำนวนน้อย ปัญหาด้านผู้ให้บริการ (คณาจารย์) ที่พบมากที่สุด คือ ขาดทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสืบค้น ด้านผู้ให้บริการ (บรรณารักษ์) ที่พบมากที่สุด คือ จำนวนไม่เพียงพอ ปัญหาด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และเครือข่ายที่พบมากที่สุด คือ ระบบเครือข่ายเกิดความขัดข้องบ่อยและด้านการอบรมและประชาสัมพันธ์ที่พบมากที่สุด คือ มีการจัดอบรมสาธิตน้อย ด้านความต้องการของคณาจารย์ที่มีต่อการให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ พบว่า คณาจารย์ต้องการจัดหาฐานข้อมูลออนไลน์ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอน รองลงมา คือ ต้องการจัดคอมพิวเตอร์ให้มีจำนวนเพียงพอจัดอบรมสาธิตการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในระยะเวลาที่เหมาะสม และหาแนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ควรเพิ่มจำนวนฐานข้อมูลออนไลน์ให้เพียงพอสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนให้มากที่สุด จัดหาคู่มือเอกสารแนะนำเกี่ยวกับฐานข้อมูลออนไลน์ต่าง ๆ รวมทั้งปรับปรุงแก้ไขอย่างสม่ำเสมอ บรรณารักษ์ควรมีทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษในการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์แนะนำฐานข้อมูลออนไลน์ที่ชัดเจน จัดเตรียมจำนวนคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอจัดระบบเครือข่ายให้มีความรวดเร็ว ตรวจสอบการทำงานของระบบเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอ จัดให้มีการอบรมอย่างต่อเนื่อง เพิ่มระยะเวลาในการจัดอบรมให้เหมาะสม รวมทั้งประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์อย่างทั่วถึง ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า คณาจารย์ที่มีปัจจัยทางด้าน เพศ อายุ คณะที่สังกัด วุฒิการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งทางวิชาการ ประสบการณ์ในการสอนระดับอุดมศึกษา ประสบการณ์ในการวิจัย และประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตที่แตกต่างกัน มีปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และนอกจากนี้ยังพบว่า คณาจารย์ที่มี เพศ อายุ คณะที่สังกัด วุฒิการศึกษาสูงสุดที่แตกต่างกัน มีความต้องการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนปัจจัยทางด้านตำแหน่งทางวิชาการ ประสบการณ์ในการสอน

ระดับอุดมศึกษา ประสิทธิภาพในการวิจัยและประสิทธิภาพในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ที่แตกต่างกันมีความต้องการใช้ฐานข้อมูล

วิชุนนท์ มณีชาติ (2555) ศึกษาเรื่องความต้องการและปัญหาการใช้บริการสารสนเทศ ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมความต้องการและปัญหาการใช้บริการสารสนเทศ ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ประชากรที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ คือ นิสิตระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2555 จำนวน 15,912 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมด้านการรับรู้การใช้บริการสารสนเทศ โดยส่วนใหญ่เข้าใช้บริการสารสนเทศสัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง โดยใช้วิธีค้นหาสารสนเทศด้วยวิธีค้นหาจากชั้นวางหนังสือและทราบวิธีสืบค้นจากเพื่อนแนะนำ และใช้คอมพิวเตอร์ในศูนย์บรรณสารฯ ค้นหาสารสนเทศ โดยทราบข่าวสารการให้บริการสารสนเทศจากเพื่อนและไม่จำกัดอายุของสารสนเทศที่ใช้ ทั้งนี้ไม่แน่ใจว่าการจัดบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าจะทำให้เข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการมีปัจจัยเข้าใช้บริการ คือ บรรยากาศดี รวมทั้งสะดวกใช้บริการสารสนเทศประเภทตำราเรียน และต้องการให้พัฒนาสารสนเทศด้านตำราเรียน ด้านความต้องการใช้บริการสารสนเทศ พบว่า ส่วนใหญ่มีความต้องการใช้บริการสารสนเทศอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การบริการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ ส่วนด้านปัญหาการเข้าใช้บริการสารสนเทศพบปัญหามากที่สุด คือ สารสนเทศของศูนย์บรรณสารฯ มีไม่เพียงพอกับจำนวนนิสิต ส่วนพฤติกรรมด้านแรงจูงใจการใช้บริการสารสนเทศ พบว่า ส่วนใหญ่ใช้บริการสารสนเทศเพื่อประกอบการเรียน ประเภทของสารสนเทศที่ใช้ คือ ตำราเรียน โดยเลือกใช้สารสนเทศภาษาไทย และสะดวกเข้าใช้บริการสารสนเทศตามเวลาทำการของศูนย์บรรณสารฯ

8.1.2 กลุ่มพฤติกรรมสารสนเทศ

อนันศักดิ์ พวงอก (2557) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ 2) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการใช้สารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ภาคปกติที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2556 จำนวน 11,133 คน ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักการสุ่มจากตารางสำเร็จรูปของ R.V. Krejcie และ D.W. Morgan (เครซซีและมอร์แกน) ได้กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาเท่ากับ 375 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.70 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คณะครุศาสตร์ ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 3

ส่วนใหญ่มีเกรดเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.51 น.-3.00 น. และส่วนใหญ่อาศัยอยู่หอพักนอกมหาวิทยาลัยมีความต้องการสารสนเทศเพื่อติดตามข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย รองลงมา คือ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ในเรื่องที่น่าสนใจและเพื่อเตรียมสอบ ตามลำดับ ในขณะที่นักศึกษามีความต้องการสารสนเทศเพื่อทำการบ้านน้อยที่สุด ในการแสวงหาสารสนเทศส่วนใหญ่เลือกที่จะสนทนากับเพื่อนมากกว่าสอบถามจากอาจารย์ นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ แหล่งสารสนเทศเป็นด้านสื่อมวลชน นักศึกษาส่วนใหญ่แสวงหาสารสนเทศจากโทรทัศน์ ส่วนแหล่งสารสนเทศอื่น ๆ ส่วนใหญ่เลือกแสวงหาสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ตมากที่สุด การค้นหาสารสนเทศนักศึกษา ส่วนใหญ่เลือกใช้คำค้นภาษาไทยมากกว่าภาษาต่างประเทศ โดยสืบค้นจากชื่อเรื่องมากที่สุดรองลงมา คือ สืบค้นจากคำสำคัญ หัวเรื่อง ตามลำดับ การสืบค้นจากฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ส่วนใหญ่สืบค้นจากฐานข้อมูลออนไลน์ ส่วนการสืบค้นจากอินเทอร์เน็ต นักศึกษาส่วนใหญ่สืบค้นจากเว็บไซต์ถูกใช้มากที่สุด การใช้สารสนเทศของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาใช้สารสนเทศจากนิตยสารมากที่สุด การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า มีการใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุด ปัญหาและอุปสรรคที่นักศึกษาลบพบมากที่สุดในแต่ละด้าน คือ ปัญหาด้านการใช้สารสนเทศ คือ หนังสือมีเนื้อหาไม่ทันสมัย ปัญหาการค้นหาสารสนเทศ คือ นักศึกษาไม่สามารถแจกแจงความต้องการได้ถูกต้อง ส่วนปัญหาด้านอาคารสถานที่ คือ ห้องสมุดมีเสียงดังรบกวน

ชูตาน พง (2557) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศและปัญหาในการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ การค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศและปัญหาในการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นการศึกษาเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 381 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระ และมีวิธีการสืบค้นโดยใช้ โปรแกรมค้นหามากที่สุด นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ส่วนใหญ่มีการใช้โน้ตบุ๊กเป็นอุปกรณ์ในการแสวงหาสารสนเทศ โดยมีการแสวงหาสารสนเทศจากแหล่งบุคคลที่เป็นอาจารย์หรือนักวิชาการในสถาบันการศึกษามากที่สุด และมีการแสวงหาสารสนเทศที่เป็นหนังสือตำราในระดับมาก โดยใช้สารสนเทศที่เป็นภาษาไทยในระดับมากที่สุด นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาส่วนใหญ่ มีการใช้สารสนเทศที่มีเนื้อหาด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการประเมินค่าสารสนเทศ พบว่า ส่วนใหญ่มีการประเมินค่าสารสนเทศ

โดยการตรวจสอบความถูกต้องของสารสนเทศ โดยมีความพึงพอใจต่อสารสนเทศในระดับมาก ด้านปัญหาในการแสวงหาสารสนเทศ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาส่วนใหญ่ประสบปัญหาทรัพยากรสารสนเทศเฉพาะสาขาวิชามีจำนวนน้อย ระยะเวลาในการยืมทรัพยากรสารสนเทศน้อยเกินไป และไม่ทราบเทคนิคในการค้นหาจากฐานข้อมูลออนไลน์ โดยประสบปัญหาในระดับน้อย

ปริญญาดา ปานทอง (2558) ศึกษาเรื่องความต้องการสารสนเทศและพฤติกรรมในการแสวงหาสารสนเทศด้านการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบสำรวจที่ใช้ แบบสอบถาม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การแสวงหาสารสนเทศเพื่อนำไปใช้ในกิจกรรมการเรียนของนักศึกษา 2) การใช้หนังสือ/สื่อในห้องสมุดวิทยาเขตของนักศึกษาและ 3) ปัญหาในการใช้ห้องสมุดวิทยาเขตกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีหลักสูตร 2 ปีต่อเนื่อง ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตนนทบุรี วิทยาเขตบพิตรพิมุข มหาเมฆ และวิทยาเขตปทุมธานีในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 584 คน จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น ผลการวิจัยพบว่า ในการจัดทำรายงาน/ภาคินพนธ์ การทำโครงการ/โปรเจกต์ และปฏิบัติ นักศึกษาใช้คู่มือประกอบมากที่สุด ในการฝึกงาน นักศึกษาใช้ระเบียบวิธีการของหน่วยงานมากที่สุด ในการศึกษาต่อและหางานทำใช้ข่าวประชาสัมพันธ์มากที่สุด และในการเตรียมตัวสอบนักศึกษานำข้อมูลส่วนตัวมากที่สุด ทั้งนี้สาขาวิชาเป็นตัวแปร ที่จำแนกความแตกต่างในการแสวงหาสารสนเทศ เพื่อกิจกรรมการเรียนการสอนทั้ง 6 กิจกรรม ได้ดีกว่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมและเพศ นักศึกษาใช้สื่อทุกประเภทในห้องสมุดวิทยาเขตที่เรียนอยู่ในระดับปานกลาง โดยสื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้มากที่สุด คือ หนังสือพิมพ์และหนังสือวิชาการ ปัญหาที่นักศึกษาสอบมากที่สุดในการใช้ห้องสมุดวิทยาเขตที่ตนเรียนอยู่ 3 อันดับแรก คือ จำนวนหนังสือ/สื่อไม่เพียงพอ หนังสือ/สื่อล้าสมัย และห้องสมุดขาดการประชาสัมพันธ์

8.1.3 กลุ่มการวิเคราะห์เนื้อหาสารสนเทศ

อุมาภรณ์ ปิณฑาญ (2554) เรื่องการวิเคราะห์เนื้อหาวารสารทางด้านสัตวแพทย์ที่ตีพิมพ์ระหว่าง พ.ศ.2542-2551 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาบทความวารสารทางด้านสัตวแพทยศาสตร์ ที่ตีพิมพ์ระหว่าง พ.ศ. 2542-2551 ในด้านผู้ผลิต ผู้เขียน เนื้อหาวิธีการเขียน แหล่งอ้างอิง ภาพประกอบ ลักษณะรูปเล่ม และวัตถุประสงค์ของวารสาร 2) เพื่อศึกษาแนวโน้มของเนื้อหาบทความวารสารทางด้านสัตวแพทยศาสตร์ 3) เพื่อพยากรณ์แนวโน้มบทความวารสารทางด้านสัตวแพทยศาสตร์ใน 5 ปี ข้างหน้า ผลการวิจัยพบว่า ผู้ผลิตวารสารส่วนใหญ่เป็นสถาบันอุดมศึกษา ผู้เขียนบทความส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ เนื้อหาบทความวารสารส่วนใหญ่มีเนื้อหาในด้านเภสัชวิทยาทางสัตวแพทย์ วิธีเขียนบทความส่วนใหญ่เป็นบทความวิจัย แหล่งอ้างอิง

ส่วนใหญ่เป็นบทความวารสาร ภาพประกอบส่วนใหญ่เป็นตารางพร้อมคำอธิบาย ลักษณะรูปเล่มวารสารเป็นแบบปกอ่อน พิมพ์ด้วยกระดาษอาร์ตและพิมพ์ขาวดำ มีขนาด 8 หน้ายก วัตถุประสงค์ของการจัดทำวารสารส่วนใหญ่ เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการและเพื่อใช้เป็นสื่อในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรในสาขาวิชาชีพสัตวแพทย์และบุคลากรสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง แนวโน้มเนื้อหาบทความทางด้านสัตววิทยาทางสัตวแพทย์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในขณะที่เนื้อหาบทความทางด้านวิทยาศาสตร์ใน 5 ปีข้างหน้า พบว่า ด้านสัตววิทยาทางสัตวแพทย์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในขณะที่ด้านสัตวศาสตร์ทางสัตวแพทย์มีแนวโน้มลดลง การศึกษาเป็นกลุ่มจำนวนการเข้าใช้บริการห้องสมุดมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น นักเรียนต้องการใช้ทรัพยากรออนไลน์มากขึ้นโดยเลือกปฏิสัมพันธ์แบบตัวต่อตัวกับเจ้าหน้าที่ห้องสมุดเป็นทางเลือกแรก การฝึกอบรมความรู้ด้านสารสนเทศเป็นสิ่งจำเป็นโดยผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า แม่นักเรียนจะไม่ค่อยสนใจการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในห้องสมุด แต่ก็แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการใช้บทเรียนออนไลน์และการใช้คู่มือห้องสมุดที่เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นที่ยอมรับว่าห้องสมุดให้ความสำคัญกับผู้ให้บริการได้ปรับเปลี่ยนบริการเพื่อตอบสนองความต้องการใหม่ ๆ ให้บริการตอบสนองความต้องการของผู้ใช้โดยการจัดการปรับปรุงพื้นที่ห้องสมุด และยังได้ให้ความสำคัญกับการให้บริการผ่านกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการฝึกอบรมการรู้สารสนเทศอย่างต่อเนื่อง สำหรับปัญหาในการใช้บริการคือกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากไม่ทราบวิธีเข้าถึงทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

กุมาร์ และ นาเวิน (Kumar and Naveen, 2016) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของผู้ใช้ห้องสมุดของวิทยาลัยสัตวแพทย์ วัตถุประสงค์เพื่อประเมินพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของอาจารย์คณะสัตวแพทยศาสตรบัณฑิตวิทยาลัยพอดดาเตอร์ กลุ่มตัวอย่างคือ อาจารย์คณะสัตวแพทยศาสตรบัณฑิตวิทยาลัยพอดดาเตอร์ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบของสารสนเทศเป็นที่ต้องการใช้มากที่สุด คือ สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ วัตถุประสงค์หลักในการแสวงหาสารสนเทศของอาจารย์ผู้สอน คือ เพิ่มพูนความรู้ อาจารย์ส่วนใหญ่มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศทุกวัน สถานที่สำหรับการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศมี 2 แห่ง คือบ้านและห้องสมุดวิทยาลัย ส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นแหล่งที่ง่ายและสะดวกในการได้รับสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ตมากที่สุด

อาร์กอฟ (Argov, 2017) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาวิทยาลัยเซาท์ฟลอริดา (South Florida College) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเข้าใจสภาพแวดล้อม

สารสนเทศและสารสนเทศที่ต้องการค้นหา กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาวิทยาลัยเซาท์ฟลอริดา (South Florida College) เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาใช้ยูทิลิตี้ในการรวบรวมข้อมูลและสืบค้นหัวข้อวิจัย บทความวิชาการ เป็นอันดับแรก จากนั้นจึงปรึกษาบรรณารักษ์ อาจารย์และเพื่อน ตามลำดับ สำหรับแหล่งสารสนเทศบุคคลที่ปรึกษาในการทำวิจัยอันดับแรก คือ อาจารย์ รองลงมาคือบรรณารักษ์ และสุดท้ายคือเพื่อน นักศึกษาจะปรึกษาอาจารย์ตลอดกระบวนการวิจัย ด้านการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ นักศึกษามีปัญหาในการสืบค้น คือ ไม่สามารถสืบค้นสารสนเทศที่ต้องการได้ และหลังจากที่ได้รับการสอนให้คำปรึกษาในการสืบค้น นักศึกษาสามารถหาแหล่งข้อมูลได้มากขึ้น และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เดบอราห์และคนอื่น ๆ (Deborah., et al 2017) ศึกษาเรื่องการประเมินคุณภาพและการใช้บริการห้องสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัยเคปเพนินซูล่า (University of Capepeninsula) วัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ เพื่อศึกษาการใช้บริการและสิ่งอำนวยความสะดวกห้องสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัยเคปเพนินซูล่า (University of Capepeninsula) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาปริญญาตรีและปริญญาโท มหาวิทยาลัยเคปเพนินซูล่า (University of Capepeninsula) ที่ลงทะเบียนเรียนในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2558 จำนวน 394 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาใช้ห้องสมุดเพื่อการศึกษาค้นคว้าวิจัยและการศึกษาเป็นกลุ่ม จำนวนการเข้าใช้บริการห้องสมุดมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น นักเรียนต้องการใช้ทรัพยากรออนไลน์มากขึ้น โดยเลือกปฏิสัมพันธ์แบบตัวต่อตัวกับเจ้าหน้าที่ห้องสมุดเป็นทางเลือกแรก การฝึกอบรมความรู้ด้านสารสนเทศเป็นสิ่งจำเป็นโดยผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า แม้นักเรียนจะไม่ค่อยสนใจการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในห้องสมุด แต่ก็แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการใช้บทเรียนออนไลน์และการใช้คู่มือห้องสมุดที่เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นที่ยอมรับว่าห้องสมุดให้ความสำคัญกับผู้ใช้บริการได้ปรับเปลี่ยนบริการเพื่อตอบสนองความต้องการใหม่ ๆ ให้บริการตอบสนองความต้องการของผู้ใช้โดยการจัดการปรับปรุงพื้นที่ห้องสมุด และยังได้ให้ความสำคัญกับการให้บริการผ่านกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการฝึกอบรมการรู้สารสนเทศอย่างต่อเนื่องสำหรับปัญหาในการใช้บริการคือกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากไม่ทราบวิธีเข้าถึงทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ